

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
перепідготовки водіїв транспортних засобів категорій
BE, CE, C1E, D1E, DE,

I. Робочий навчальний план

Зміст навчального матеріалу	Кількість навчальних годин перепідготовки		
	усього	у тому числі	
		теоретичні заняття	практичні заняття

Навчальні розділи теоретичного модуля

Основи законодавства у сфері безпеки дорожнього руху	16	16
Етика (психологічні основи) водія транспортного засобу	2	2
Будова і технічне обслуговування транспортного засобу	4	4
Основи керування транспортними засобами і вимоги до безпеки дорожнього руху	7	7
Надання домедичної допомоги.	8	8

Навчальні розділи практичного модуля

Практичне керування транспортними засобами категорій BE, CE, C1E ,Д1E,			13
Спеціальні положення стосовно категорій BE, CE, C1E,Д1E			2
Практичний іспит	0,5		0,5
Разом	52,5	37	15,5

II. Робоча тематична програма

Теоретичний модуль програми

1. Навчальний розділ “Основи законодавства у сфері безпеки дорожнього руху”.

Розподіл навчальних годин за темами

Таблиця 1

Зміст навчального матеріалу	Кількість навчальних годин перепідготовки	
	теоретичні заняття	практичні заняття
Законодавство, що визначає правові основи забезпечення безпеки дорожнього руху	1	

Основи відповідальності за правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху	1
Загальні положення і терміни, що використовуються у Правилах дорожнього руху	1
Обов'язки і права учасників дорожнього руху	1
Вимоги до водіїв мопедів, велосипедистів, осіб, які керують гужовим транспортом, і погоничів тварин	1
Дорожні знаки	1
Дорожня розмітка та обладнання	1
Регулювання дорожнього руху за допомогою світлофора і сигналів регулювальника	1
Попереджувальні сигнали	1
Порядок руху, зупинка і стоянка транспортного засобу	1
Проїзд перехресть	1
Проїзд пішохідних переходів, зупинок маршрутних транспортних засобів і залізничних переїздів. Переваги маршрутних транспортних засобів	1
Перевезення пасажирів (запобіжні заходи під час висадки пасажирів) і вантажів	1
Особливі умови руху	1
Технічний стан, обладнання, номерні та розпізнавальні знаки, написи і позначення транспортного засобу	1
Окремі питання дорожнього руху, що потребують узгодження з Національною поліцією	1
Разом	16

Тема 1. Законодавство, що визначає правові основи забезпечення безпеки дорожнього руху: 1 год.

Основи законодавства про дорожній рух, автомобільний транспорт, страхування цивільно-правової відповідальності, охорону праці. Основні вимоги постанов Кабінету Міністрів України від 7 вересня 1998 р. № 1388 “Про затвердження Порядку державної реєстрації (перереєстрації), зняття з обліку автомобілів, автобусів, а також самохідних машин, сконструйованих на шасі автомобілів, мотоциклів усіх типів, марок і моделей, причепів, напівпричепів, мотоколясок, інших прирівняних до них транспортних засобів та мопедів” (Офіційний вісник України, 1998 р., № 36, ст. 1327; 2009 р., № 101, ст. 3521), від 8 травня 1993 р. № 340 “Про затвердження Положення про порядок видачі посвідчень водія та допуску громадян до керування транспортними засобами” (ЗП України, 1993 р., № 10, ст. 211; Офіційний вісник України, 2009 р., № 39, ст. 1311) та від 30 січня 2012 р. № 137 “Про затвердження Порядку проведення обов'язкового технічного контролю та обсягів перевірки технічного стану транспортних засобів, технічного опису та зразка протоколу перевірки технічного стану транспортного засобу” (Офіційний вісник

України,
2012 р., № 16, ст. 581).

Тема2.Основи відповідальності за правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху:1 год.

Порядок і строки проведення державної реєстрації транспортних засобів. Вимоги до експлуатації транспортного засобу. Мета, періодичність і порядок проведення технічного огляду. Відповідальність власника за технічний стан транспортного засобу. Порядок допуску до керування

транспортним засобом та отримання посвідчення водія. Цивільна відповідальність. Відшкодування матеріальних збитків, що завдані під час виникнення дорожньо-транспортної пригоди. Право власності, суб'єкти права власності. Право власності і володіння транспортним засобом. Небезпечні випадки, які виникають під час експлуатації та обслуговування транспортного засобу. Попереджувальні надписи. Знаки безпеки. Законодавство з питань охорони навколишнього природного середовища, відповідальність за його порушення. Основні заходи щодо зниження негативного впливу транспортних засобів на навколишнє природне середовище (належне використання спеціальних звукових сигнальних пристроїв, помірне споживання палива, обмеження викидів забруднюючих речовин тощо). Відповідальність за порушення Правил дорожнього руху і виникнення дорожньо-транспортних пригод. Адміністративна відповідальність у сфері дорожнього руху.

Види адміністративних стягнень. Кримінальна відповідальність за порушення Правил дорожнього руху. Види покарань.

Тема3.Загальні положення і терміни, що використовуються у Правилах дорожнього руху: 1 год.

Правила дорожнього руху як правова основа дорожнього руху. Терміни, визначені у Правилах дорожнього руху. Порядок введення обмежень у дорожньому русі, відповідність обмежень вимогам Правил дорожнього руху.

Тема4.Обов'язки і права учасників дорожнього руху: 1 год.

Обов'язки і права водіїв транспортних засобів. Обставини, за яких водієві забороняється керувати і передавати іншим особам керування транспортним засобом. Обов'язки і права водіїв транспортних засобів, що рухаються з увімкнутими проблісковими маячками та/або спеціальним звуковим сигналом, виконуючи невідкладне службове завдання. Обов'язки водіїв транспортних засобів щодо надання безперешкодного проїзду транспортним засобам оперативних та дорожньо-експлуатаційних служб. Обов'язки учасників дорожнього руху, причетних до дорожньо-транспортної пригоди. Обов'язки і права пішоходів та пасажирів.

Тема5.Вимоги до водіїв мопедів, велосипедистів, осіб, які керують гужовим транспортом, і погоничів тварин:1 год.

Вікові обмеження та вимоги до водіїв мопедів, велосипедистів, осіб, які керують гужовим транспортом, і погоничів тварин. Технічний стан і обладнання зазначених транспортних засобів. Розміщення таких транспортних засобів на проїзній частині. Правила користування велосипедною доріжкою. Умови, за яких рух зазначених транспортних засобів і тварин забороняється.

Тема6.Дорожні знаки: 1 год.

Дорожні знаки, їх класифікація та значення в системі організації дорожнього руху, вимоги до встановлення. Попереджувальні знаки, їх призначення, вимоги до встановлення. Найменування кожного знака, його значення та зона дії. Знаки, що

повторюються, їх установлення. Таблички до попереджувальних знаків. Дії водія транспортного засобу, що наближається до небезпечної ділянки автомобільної дороги з установленим попереджувальним знаком. Наслідки порушення вимог Правил дорожнього руху в частині його регулювання попереджувальним знаком. Знаки пріоритету, їх призначення. Найменування кожного знака, його встановлення та зона дії. Дії водія транспортного засобу, який наближається до ділянки автомобільної дороги з установленим знаком пріоритету.

Наслідки порушення вимог Правил дорожнього руху в частині його регулювання знаком пріоритету. Заборонні знаки, їх призначення. Найменування кожного знака, особливості його встановлення та зона дії. Таблички до заборонних знаків. Дії водія транспортного засобу, який наближається до ділянки автомобільної дороги з установленим заборонним знаком. Наслідки порушення вимог Правил дорожнього руху в частині його регулювання заборонним знаком. Наказові знаки, їх призначення. Найменування кожного знака, особливості його встановлення та зона дії. Таблички до наказових знаків. Наслідки порушення вимог Правил дорожнього руху в частині його регулювання наказовим знаком. Інформаційно-вказівні знаки, їх призначення. Найменування кожного знака, його встановлення та зона дії. Таблички до інформаційно-вказівних знаків. Наслідки порушення вимог Правил дорожнього руху в частині його регулювання інформаційно-вказівним знаком. Знаки сервісу, їх призначення. Найменування кожного знака, його встановлення. Таблички до знаків сервісу.

Тема7.Дорожня розмітка та обладнання:1 год.

Дорожня розмітка та дорожнє обладнання, їх значення в системі організації дорожнього руху. Класифікація дорожньої розмітки. Призначення горизонтальної дорожньої розмітки, її колір і правила нанесення. Написи та позначки на проїзній частині автомобільної дороги. Дії водія транспортного засобу відповідно до нанесеної розмітки. Призначення вертикальної дорожньої розмітки, її колір і правила нанесення. Дії водія транспортного засобу відповідно до нанесеної розмітки. Дорожнє обладнання як засіб регулювання дорожнього руху на небезпечних ділянках автомобільної дороги (огороження, світлове сигнальне обладнання, попереджувальні світлові круглі тумби тощо).

Тема8.Регулювання дорожнього руху за допомогою світлофора і сигналів регулювальника: 1 год.

Засоби регулювання дорожнього руху. Типи світлофорів, їх призначення. Світлофори, що мають сигнали біло-місячного кольору. Реверсивні світлофори. Світлофори, що регулюють рух пішоходів. Регулювання руху трамваїв та інших транспортних засобів, які рухаються виділеною для них смугою руху. Організація дорожнього руху за допомогою світлофорів. Регулювання дорожнього руху за допомогою сигналів регулювальника, їх значення.

Тема9.Попереджувальні сигнали:1 год.

Види і призначення попереджувальних сигналів. Правила подачі звукових і світлових сигналів та сигналів за допомогою рук.

Випадки обов'язкового увімкнення ближнього і дальнього світла фар або протитуманних фар, аварійної світлової сигналізації. Наслідки порушення вимог до подачі попереджувальних сигналів.

Тема10.Порядок руху, зупинка і стоянка транспортного засобу:1 год.

Початок і зміна напрямку руху: повороти ліворуч і праворуч, зміна смуг руху. Обов'язки водія транспортного засобу перед початком руху, здійснення будь-яких маневрів з поворотом і розворотом на перехресті та поза ним. Вимоги до використання смуг

гальмування та розгону. Обов'язки водія в разі, коли траєкторії руху транспортних засобів перетинаються, а черговість руху не встановлена. Порядок руху заднім ходом. Місця, у яких забороняється розворот. Наслідки порушення вимог Правил дорожнього руху перед початком руху транспортного засобу і зміни його напрямку. Смуги для руху нереєстрованих транспортних засобів. Вимоги до розташування транспортного засобу на проїзній частині автомобільної дороги в межах і за межами населених пунктів, що має дві, три, чотири і більше смуг руху. Умови, за яких дозволяється рух транспортного засобу трамвайною колією. Виїзд і рух автомобільною дорогою, що має смугу для реверсивного руху. Наслідки порушення вимог до розташування транспортних засобів на проїзній частині автомобільної дороги. Швидкість руху транспортного засобу в житлових і пішохідних зонах, у межах і за межами населених пунктів, на автомагістралях, під час буксирування зазначеного засобу і причепа. Безпечні дистанція та інтервал. Вимоги до водія тихохідного і великовантажного транспортного засобу в разі виникнення перешкоди або небезпеки для руху. Наслідки порушення вимог до швидкості руху, дотримання безпечних дистанції та інтервалу. Зустрічний роз'їзд та обгін. Випадки, коли обгін забороняється. Особливості виконання обгону в різних дорожніх ситуаціях. Наслідки

порушення вимог до виконання зустрічного роз'їзду та обгону. Вимоги до зупинки і стоянки транспортного засобу. Умови, за яких водій може залишити транспортний засіб на зупинці або стоянці. Стоянка біля тротуару і на тротуарах. Місця, в яких заборонені зупинка і стоянка. Вимоги до водія в разі вимушеної зупинки і стоянки. Наслідки порушення правил зупинки і стоянки.

Тема11.Проїзд перехресть: 1 год.

Види перехресть. Вимоги до руху праворуч та ліворуч на перехресті. Випадки, коли забороняється виїжджати на перехрестя. Порядок і черговість проїзду регульованих перехресть. Вимоги до проїзду перехресть, на яких увімкнені світлофори з додатковими секціями. Пріоритет сигналів світлофора і регулювальника, дорожні знаки.

Вимоги до проїзду перехресть рівнозначних і нерівнозначних автомобільних доріг. Черговість проїзду, якщо головна автомобільна дорога змінює напрямок руху на перехресті. Проїзд перехресть у разі, коли водій транспортного засобу не може визначити головну автомобільну дорогу, а знаки пріоритету відсутні. Наслідки порушення вимог до проїзду перехресть.

Тема12.Проїзд пішохідних переходів, зупинок маршрутних транспортних засобів і залізничних переїздів. Переваги маршрутних транспортних засобів: 1 год.

Види пішохідних переходів, зупинок маршрутних транспортних засобів і залізничних переїздів. Вимоги до проїзду пішохідних переходів, зупинок маршрутних транспортних засобів. Випадки, коли забороняється проїзд залізничних переїздів. Дії водія транспортного засобу під час вимушеної зупинки на залізничному переїзді. Наслідки порушення вимог до переїзду пішохідних переходів, зупинок маршрутних транспортних засобів і залізничних переїздів. Переваги маршрутних транспортних засобів, які розпочинають рух від зупинок у межах населених пунктів, та вимоги до їх водіїв. Вимоги до користування смугами на автомобільній дорозі, позначеними дорожніми знаками 5.8 і 5.11 згідно з Правилами дорожнього руху. Переваги трамваїв у разі, коли вони рухаються поза перехрестями. Наслідки порушення вимог Правил дорожнього руху.

Тема13.Перевезення пасажирів (запобіжні заходи під час висадки пасажирів) і вантажів: 1 год.

Вимоги до перевезення пасажирів, зокрема дітей, і до транспортних засобів, призначених для їх перевезення, швидкості руху. Випадки, коли перевезення пасажирів забороняється. Вимоги до завантаження, розміщення і перевезення вантажу. Наслідки порушення вимог до перевезення пасажирів і вантажів.

Тема14.Особливі умови руху:1 год.

Особливості руху транспортного засобу в темну пору доби або в умовах недостатньої видимості, зокрема під час руху в тунелях. Вимоги до руху транспортного засобу з увімкненим ближнім і дальнім світлом фар, габаритними і стоянковими вогнями, протитуманними фарами і ліхтарями, фарами-прожекторами і фарами-шукачами, розпізнавальними знаками автопоїзда. Дії водія транспортного засобу в разі засліплення зустрічним світлом фар. Способи буксирування транспортного засобу, зокрема механічного транспортного засобу, на гнучкому і жорсткому зчепленні та методом часткового навантаження на платформу чи спеціальне опорне пристосування. Випадки, коли буксирування забороняється.

Перевезення пасажирів під час буксирування транспортного засобу. Порядок і умови проведення занять з практичного керування транспортним засобом. Вимоги до слухача, спеціаліста з питань навчання керуванню транспортним засобом, а також обладнання транспортного засобу, на якому проводяться такі заняття. Організація руху транспортних засобів у колоні. Установлення розпізнавального знака “Колона”. Розташування та швидкість руху транспортних засобів у колоні. Вимоги до водіїв транспортних засобів, що рухаються в колоні. Рух пішоходів у житловій зоні. Вимоги до водіїв транспортних засобів під час руху автомобільними дорогами в житловій зоні. Автомагістралі і автомобільні дороги, їх основні ознаки. В'їзд на автомагістралі/з'їзд з автомагістралей або подібних доріг (за наявності): виїзд із смуги розгону, з'їзд на смугу гальмування. Транспортні розв'язки на автомагістралях і автомобільних дорогах. Вимоги до водіїв транспортних засобів, що рухаються автомагістралями і автомобільними дорогами. Обмеження руху на автомагістралях і автомобільних дорогах. Основні ознаки гірських доріг і крутих спусків. Вимоги до руху на гірських дорогах і крутих спусках. Вимоги до водія транспортного засобу, що прибуває до України з іншої країни, а також водія — громадянина України, який виїжджає за кордон. Наслідки порушення вимог до користування зовнішніми світловими приладами, буксирування та експлуатації транспортних составів, руху транспортних засобів у колоні, у житловій зоні, на автомагістралях і автомобільних дорогах, гірських дорогах і крутих спусках.

Тема15.Технічний стан, обладнання, номерні та розпізнавальні знаки, написи і позначення транспортного засобу: 1 год.

Порядок і умови експлуатації транспортного засобу. Несправності транспортного засобу, в разі виникнення яких: водій повинен вжити заходів для їх усунення; а подальший рух заборонено до їх усунення. Наслідки порушення вимог до технічного стану та обладнання транспортного засобу. Номерні та розпізнавальні знаки, написи і позначення транспортного засобу. Номерні знаки і написи, обов'язкові для механічного транспортного засобу. Вимоги до обладнання такого засобу розпізнавальними знаками. Попереджувальні пристрої (прапорці, щитки). Знак аварійної зупинки (ліхтар). Наслідки порушення вимог до стану номерних і розпізнавальних знаків, написів, позначень.

Тема16.Окремі питання дорожнього руху, що потребують узгодження з Національною поліцією:1 год.

Розміщення у смугах відведення автомобільних доріг штучних споруд, умови та порядок руху в колоні у складі більше ніж п'яти механічних транспортних засобів.

2. Навчальний розділ “Етика (психологічні основи) водія транспортного засобу”.

Розподіл навчальних годин за темами

Найменування тем	Кількість навчальних годин підготовки та перепідготовки	
	теоретичні заняття	практичні заняття
1. Психофізіологічні основи поведінки водія (особливі фактори ризику, пов'язані з недосвідченістю інших учасників дорожнього руху і найбільш уразливими категоріями учасників дорожнього руху)	1	
2. Етика водія транспортного засобу (важливість пильності та поваги до інших учасників дорожнього руху)	1	
Разом	2	

Тема1.Психофізіологічні основи поведінки водія (особливі фактори ризику, пов'язані з недосвідченістю інших учасників дорожнього руху і найбільш уразливими категоріями учасників дорожнього руху): 1 год.

Індивідуальні якості водія транспортного засобу та його вміння оцінювати і прогнозувати дорожньо-транспортну ситуацію, а також час, необхідний для реагування на зміни, що відбуваються в дорожньому русі. Вплив алкоголю та наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів на організм людини. Особливості впливу алкоголю та наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів на організм людини та їх вплив на процес управління транспортними засобами. Зміни в поведінці під час керування через психічний стан, втому. Прогнозування розвитку дорожньої ситуації. Підготовленість водія до керування транспортним засобом, вплив майстерності, стажу керування транспортним засобом і віку на безпеку керування. Дисциплінованість, емоційна стійкість, витривалість, самовладання. Стресовий стан, запобігання його виникненню та його усунення, прийоми самоконтролю.

Вплив психофізіологічного стану водія транспортного засобу на його поведінку. Незадовільний стан здоров'я водія і його вплив на керування транспортним засобом.

Тема2.Етика водія транспортного засобу (важливість пильності та поваги до інших учасників дорожнього руху): 1 год.

Етика водія транспортного засобу. Основні норми і правила поведінки водія транспортного засобу (сприйняття, оцінка та прийняття рішення, швидкість реакції, особливі фактори ризику, пов'язані з недосвідченістю інших учасників дорожнього руху і найбільш уразливими учасниками дорожнього руху — дітьми, особами з інвалідністю, велосипедистами і людьми похилого віку). Культура обслуговування пасажирів, зокрема дітей, осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Дотримання Правил дорожнього руху як головний елемент етики водія транспортного засобу. Відносини між водіями та пішоходами. Охорона навколишнього природного середовища. Прояви культури водія транспортного засобу у використанні звукових сигналів, методів гальмування та обгону, утриманні транспортного засобу в належному стані. Етика пішоходів, велосипедистів та водіїв мопедів. Культура керування транспортним засобом у складних погодних умовах. Культура перевезення вантажів. Взаємодопомога водіїв транспортних засобів.

3. Навчальний розділ “Будова і технічне обслуговування транспортного засобу”.

Розподіл навчальних годин за темами

Найменування тем	Кількість навчальних годин перепідготовки	
	теоретичні заняття	практичні заняття
1.Загальна будова автомобіля-тягача	0,5	
2.Електрообладнання	0,5	
3.Ходова частина	1	
4.Гальмова система	1	
5.Тягово-зчепні пристрої. Додаткове обладнання	1	
Разом	4	

Тема1.Загальна будова автомобіля-тягача: 0,5 год.

Загальна будова та класифікація автомобіля-тягача. Технічні характеристики, загальна будова та класифікація причепів і напівпричепів.

Тема2.Електрообладнання: 0,5 год.

Загальна схема електрообладнання автопоїзда. Загальна будова систем освітлення і сигналізації, додаткового обладнання автомобіля-тягача з причепом і напівпричепом. Несправності та технічне обслуговування електрообладнання автомобіля-тягача, причепа і напівпричепа.

Тема3.Ходова частина: 1 год.

Загальна будова ходової частини автомобіля-тягача, причепа і напівпричепа. Колеса дискові і бездискові, їх кріплення. Загальна будова та принцип роботи підвіски причепа і напівпричепа. Несправності ходової

частини автомобіля-тягача, причепа і напівпричепа, їх виявлення та усунення. Технічне обслуговування ходової частини автомобіля-тягача, причепа і напівпричепа.

Тема4.Гальмова система: 1 год.

Загальна будова гальмової системи та гальмових механізмів автомобіля-тягача, причепа і напівпричепа. Регулювання гальмових механізмів. Загальна будова та принцип роботи гальмової системи з пневматичним приводом. Ретардери. Антиблокувальні системи коліс. Стоянкова (запасна) гальмова система. Несправності гальмової системи та гальмових механізмів, їх виявлення та усунення.

Тема5.Тягово-зчепні пристрої. Додаткове обладнання: 1 год.

Загальна будова поворотних пристроїв причепа і причепа-розпуски, тягово-зчепних пристроїв причепа і напівпричепа, додаткового обладнання автомобіля-тягача, причепа і напівпричепа (холодильна та компресорна установки, гідропідіймачі причепа-самоскида, опорні пристрої

напівпричепа, вантажні пристрої). Несправності тягово-зчепних пристроїв та додаткового обладнання причепа і напівпричепа, їх виявлення та усунення.

4. Навчальний розділ “Основи керування транспортними засобами і вимоги до безпеки дорожнього руху”.

Розподіл навчальних годин за темами

Таблиця 4

Найменування тем	Кількість навчальних годин перепідготовки	
	теоретичні заняття	практичні заняття
1.Основи керування транспортним засобом	3	
2.Безпека дорожнього руху	4	
Разом	7	

Тема1.Основи керування транспортним засобом: 3 год.**Заняття1.1 год.**

Правила щодо годин керування і періодів відпочинку. Правила щодо виду відповідного перевищення: вантажів або пасажирів. Документи на транспортний засіб і транспортна документація, необхідні для внутрішньодержавного та міжнародного перевезення вантажів і пасажирів. Робоче місце водія транспортного засобу. Основні механізми та устаткування, що забезпечують керування транспортним засобом, їх розміщення.

Заняття2.1 год.

Призначення системи керування, її приладів та індикаторів. Дії водія транспортного засобу під час використання світлових і звукових сигналів. Техніка керування транспортним засобом. Зовнішні умови, що впливають на керування транспортним засобом. Ступінь прилягання коліс до автомобільної дороги. Початок руху і розгін з послідовним перемиканням передач. Вибір оптимальної швидкості руху. Вибір швидкості і траєкторії руху на поворотах і в умовах обмеженого проїзду залежно від особливостей конструкції транспортного засобу. Вибір швидкості руху в межах і за межами населених пунктів. Повільне, екстрене, переривчасте гальмування. Точне гальмування до зупинки.

Заняття3.1 год.

Гострота зору. Поле зору. Адаптація (відновлення зору) під час раптового переходу від світла до темряви і навпаки. Засліплення.

Зміна поля зору залежно від швидкості руху і щільності транспортного потоку. Помилки в оцінці дорожньої обстановки. Правила керування гальмовою системою, зокрема на слизькій ділянці автомобільної дороги. Дії водія транспортного засобу в разі пошкодження елементів гальмової системи. Керування транспортним засобом в умовах обмеженого проїзду та недостатньої видимості, на перехрестях, пішохідному переході, крутих поворотах, підйомах і спусках, у транспортному потоці. Послідовність огляду автомобільної дороги під час наближення до перехресть і пішохідних переходів. Керування транспортним засобом під час руху через регульовані і нерегульовані перехрестя, пішохідні переходи, біля місць великого скупчення пішоходів. Габарити транспортного засобу.

Тема2.Безпека дорожнього руху: 4 год.**Заняття1.1 год.**

Кліматичні умови, що впливають на керування транспортним засобом під час прямолінійного руху, розгону і гальмування, на поворотах. Центр ваги та його вплив на стійкість транспортного засобу. Опір повітря, сила інерції. Швидкість і прискорення. Сила

тяги. Ступінь прилягання коліс до автомобільної дороги, його зміна залежно від кліматичних умов, стану шин, автомобільної дороги, швидкості руху. Вплив поперечного нахилу автомобільної дороги і бокового вітру на транспортний засіб.

Заняття 2.1 год.

Керованість транспортного засобу. Вплив конструкції та стану шин на керованість транспортного засобу. Стабілізація і коливання передніх коліс та їх вплив на прямолінійність руху транспортного засобу. Зміна напрямку руху. Плавність руху. Відрив коліс від автомобільної дороги.

Гальмування, гальмовий шлях, його залежність від швидкості руху, ступеня прилягання коліс до автомобільної дороги та інших факторів. Час, необхідний для реагування водія транспортного засобу на зміни, що відбуваються в дорожньому русі, та спрацювання гальмового приводу. Безпечні дистанція та інтервал, способи їх дотримання. Час і відстань, які потрібні для гальмування і зупинки транспортного засобу за різних умов руху і швидкості. Дотримання безпечних дистанції та інтервалу за різних умов руху (інтенсивність і швидкість транспортного потоку, стан автомобільної дороги та кліматичні умови) і під час зупинки транспортного засобу. Прийняття компромісних рішень у разі виникнення

складної дорожньої обстановки. Керування транспортним засобом у місцях зупинок маршрутних транспортних засобів, під час зустрічного роз'їзду, випередження та обгону.

Способи паркування і стоянки транспортного засобу. Обгін і зустрічний роз'їзд. Проїзд залізничного переїзду.

Заняття 3. 1 год.

Початок руху на крутих спусках і підйомах, слизькій та важкопрохідній ділянках автомобільної дороги, зокрема без буксування коліс. Проїзд небезпечною ділянкою автомобільної дороги (звуження проїзної частини, смоляне і гравійне покриття, затяжний підйом і спуск, під'їзд до мосту, залізничного переїзду) та ділянкою, на якій проводяться ремонтні роботи. Особливості дорожньої обстановки в межах і за межами населених пунктів. Оцінка дорожньої обстановки під час руху вперед, заднім ходом, гальмування, перед поворотом, маневруванням і обгоном. Використання дзеркала заднього виду. Огляд контрольно-вимірювальних приладів та прилеглих доріг під час проїзду перехресть. Вплив дорожніх умов на безпеку руху. Вимоги до руху по гірській дорозі. Керування транспортним засобом під час руху в межах і за межами населених пунктів у темну пору доби та в умовах недостатньої видимості, дощу, туману, снігопаду. Користування світловими приладами. Зрушення з місця: після стоянки, після зупинки дорожнього руху, виїзд з прилеглої території. Рух прямими дорогами, зустрічний роз'їзд транспортних засобів, зокрема в обмеженому просторі. Рух на вигинах дороги. Дії водія транспортного засобу під час засліплення зустрічним світлом фар та запобігання такому засліпленню. Керування транспортним засобом у весняний та осінньо-зимовий період, на льодових переправах. Перевезення пасажирів і вантажів. Забезпечення стійкості транспортного засобу під час розгону, гальмування, повороту. Резерви стійкості транспортного засобу. Дії водія транспортного засобу, зокрема під час заносу, виникнення загрози зіткнення, пожежі, пошкодження елементів гальмової системи

Заняття 4. 1 год.

Дорожньо-транспортні пригоди, їх класифікація та статистика. Розподіл дорожньо-транспортних пригод за порами року, днями тижня, часом доби, категоріями автомобільних доріг, видами транспортних засобів та іншими факторами. Особливості створення аварійної ситуації в межах і за межами населених пунктів. Основні причини виникнення дорожньо-транспортних пригод та запобігання їм. Види експертизи

дорожньо-транспортних пригод. Механічний аспект, що є суттєвим для безпеки дорожнього руху, а саме — використання ременів безпеки, підголівників та обладнання для дитячої безпеки. Ризики, пов'язані з рухом і керуванням різними видами транспортних засобів і з різними зонами видимості їх водіїв.

5. Навчальний розділ “Надання домедичної допомоги”.

Розподіл навчальних годин за темами

Таблиця 5

Найменування тем	Кількість навчальних годин перепідготовки	
	теоретичні заняття	практичні заняття
1.Механізм травми у потерпілих внаслідок виникнення дорожньо-транспортної пригоди	4	
2.Види травм. Принципи надання домедичної допомоги	4	
Разом	8	

Тема1.Механізм травми у потерпілих внаслідок виникнення дорожньо-транспортної пригоди: 4 год.

Поведінка у разі виникнення аварії, знання заходів, яких слід вжити після аварії або подібної події, зокрема дії в надзвичайних ситуаціях, таких як евакуація пасажирів, а також базові знання про надання першої медичної допомоги.

Поняття про механізм травми. Особливості травм у водіїв, пасажирів, пішоходів. Огляд місця події. Первинний та вторинний огляд потерпілого. Правила огляду місця події. Алгоритм дій, первинний та вторинний огляд потерпілих. Серцево-легенева реанімація. Універсальний алгоритм проведення серцево-легеневої реанімації у потерпілих. Допомога потерпілим у разі виникнення травм.

Тема2.Види травм. 4 год.

.Види травм Принципи надання домедичної допомоги:

Зупинка кровотечі. Переломи, вивихи. Травми інших анатомічних ділянок.

Практичний модуль програми

1. Навчальний розділ “Практичне керування транспортними засобами категорій BE, CE, C1E, D1E, DE,”.

Розподіл навчальних годин за темами

Таблиця 6

Найменування тем	Кількість навчальних годин практичного навчання з перепідготовки
1. Керування автопоїздом (автомобілем-тягачем з причепом)	1
2. Маневрування в умовах обмеженого проїзду	3
3. Керування автопоїздом (автомобілем-тягачем з причепом) на автомобільних дорогах з низькою інтенсивністю руху. Прийом економічного керування	3
4. Керування автопоїздом (автомобілем-тягачем з причепом) на автомобільній дорозі з високою інтенсивністю руху	3
5. Керування автопоїздом (автомобілем-тягачем з причепом) у темну пору доби	1
6. Керування автопоїздом (автомобілем-тягачем з причепом) у складних дорожніх умовах	1
7. Удосконалення навичок керування автопоїздом (автомобілем-тягачем з причепом)	1
Разом	13

Тема 1. Керування автопоїздом (автомобілем-тягачем з причепом): 1 год.

Ознайомлення із системами керування, сигналізації та контрольно-вимірювальними приладами. Контрольний огляд технічного стану автопоїзда (автомобіля-тягача з причепом) перед виїздом. Посадка на робоче місце водія, регулювання сидіння, дзеркал заднього виду. Перевірка того, чи зачинені двері. Вибіркова перевірка стану шин,

рульового керування, гальм, рідин (моторної оливи, охолоджувальної рідини, рідини склоомивача), фар, світловідбивачів, покажчиків повороту та звукового попереджувального сигналу. Контроль чинників безпеки стосовно завантаження транспортного засобу: кузов, тенти, двері вантажного відсіку, замки кабіни, спосіб завантаження, закріплення вантажу. Перевірка зчіпного пристрою і гальм та електричних з'єднань. Вимоги до керування автопоїздом (автомобілем-тягачем з причепом) з метою його стабілізації під час заносу малої та середньої амплітуди, критичного, екстреного і ритмічного заносу. Підготовка і запуск двигуна. Рушання з місця, розгін, послідовне перемикавання передач у висхідному і низхідному порядку. Заправка паливом. Користування системами керування, допоміжними приладами і устаткуванням. Рушання, повільне гальмування, зупинка. Зчеплення причепа з автомобілем та відчеплення від нього або відчеплення причепа від автомобіля та повторне зчеплення з ним (ця дія повинна виконуватися з тягачем, який стоїть поряд з причепом (тобто не на одній лінії). Рух заднім ходом по кривій. Безпечне поставлення транспортного засобу для завантаження/розвантаження.

Тема 2. Маневрування в умовах обмеженого проїзду: 3 год.

Підготовка до виїзду. Контрольний огляд транспортного засобу. Запуск двигуна, перевірка показань контрольно-вимірювальних приладів. Рушання з місця. Рух з невеликою швидкістю

Рух по прямій на різних передачах. Розвороти, зокрема під час руху заднім ходом на вузьких ділянках автомобільної дороги. Рух заднім ходом по прямій з використанням дзеркал заднього виду. Повороти ліворуч, праворуч під час руху заднім ходом по прямій, а також з лівого і правого поворотів під різними кутами. Виїзд на естакаду та з'їзд з неї переднім і заднім ходом. Зупинка автопоїзда (автомобіля-тягача з причепом) під час руху переднім і заднім ходом, під кутом 45°, 90°, між двома транспортними засобами, розташованими на стоянці, узбіччі, перед стоп-лінією, біля визначеного орієнтира, дорожнього знака. Під'їзд до обмежувача руху переднім і заднім ходом. В'їзд у бокс переднім і заднім ходом. В'їзд на автомагістралі/з'їзд з автомагістралей або подібних доріг (за наявності): виїзд із смуги розгону, з'їзд на смугу гальмування (для категорії BE). Обгін/випередження: обгін інших транспортних засобів (за можливості), рух уздовж перешкод, припаркованих автомобілей, дії в ситуації, коли обгін виконують інші транспортні засоби (залежно від обстановки) (для категорії BE).

Тема3.Керування автопоїздом (автомобілем-тягачем з причепом) на автомобільних дорогах з низькою інтенсивністю руху. Прийоми економічного керування: 3 год.

Підготовка до виїзду. Контрольний огляд транспортного засобу. Запуск двигуна, перевірка показань контрольно-вимірювальних приладів. Рушання з місця. Рух з невеликою швидкістю

Виїзд на автомобільну дорогу. Рух у транспортному потоці. Зупинка на узбіччі, біля тротуару (краю проїзної частини). Рушання з місця зупинки чи стоянки, рух по прямій, маневрування, об'їзд, обгін. Проїзд регульованих і нерегульованих перехресть, зупинок маршрутних транспортних засобів, пішохідних переходів. Виїзд на головну автомобільну дорогу. Розвороти з використанням і без використання заднього ходу. Зустрічний роз'їзд. В'їзд та виїзд з воріт переднім і заднім ходом. Рух на шляхопроводах, проїзд залізничних переїздів із шлагбаумом і без шлагбаума. Прийоми маневрування на автозаправних станціях. Зупинка на спуску і підйомі.

Рушання на підйомі. Прогнозування розвитку дорожньої ситуації, дії водія транспортного засобу щодо запобігання її виникненню. Прийоми економічного керування (повільне рушання з місця, енергійний розгін, вибір оптимальної швидкості руху і передачі, прогнозування характеру руху транспортного потоку, використання сили інерції). Рушання від тротуару (узбіччя). Розгін до найвищої передачі і перехід до найнижчої. Рух з різною швидкістю, зупинка. Керування в транспортному потоці з низькою інтенсивністю руху. Об'їзд, обгін, зустрічний роз'їзд. Маневрування в умовах обмеженого проїзду. Зупинка і рушання з місця на підйомі. Проїзд перехресть, залізничних переїздів.

Тема4.Керування автопоїздом (автомобілем-тягачем з причепом) на автомобільній дорозі з високою інтенсивністю руху: 3 год.

Підготовка до виїзду. Контрольний огляд транспортного засобу. Запуск двигуна, перевірка показань контрольно-вимірювальних приладів. Рушання з місця. Рух з невеликою швидкістю

Виїзд на автомобільну дорогу з високою інтенсивністю руху. Рух у транспортному потоці. Маневрування, об'їзд, обгін, зупинка біля тротуару (на узбіччі), на краю проїзної частини. Рушання з місця зупинки чи стоянки. Проїзд зупинок маршрутних транспортних засобів, пішохідних переходів. Рух на автомобільних дорогах з одностороннім і двостороннім рухом з двома, трьома і більше смугами в одному напрямку. Проїзд

перехресть з поворотами і розворотами. Розвороти поза перехрестями. В'їзд та виїзд з воріт переднім і заднім ходом. Зустрічний роз'їзд на вузьких ділянках автомобільних доріг, на поворотах.

Тема 5. Керування автопоїздом (автомобілем-тягачем з причепом) у темну пору доби: 1 год.

Підготовка до виїзду. Контрольний огляд транспортного засобу. Запуск двигуна, перевірка показань контрольно-вимірювальних приладів. Рушання з місця. Рух з невеликою швидкістю

Виїзд на автомобільну дорогу із штучним освітленням та без нього. Користування світловими приладами. Засліплення водія транспортного засобу зустрічним світлом фар. Рух у транспортному потоці, маневрування, повороти ліворуч, праворуч, розвороти. Вибір необхідної швидкості, безпечних дистанції та інтервалу залежно від різного освітлення дороги. Зустрічний роз'їзд. Проїзд перехресть, залізничних переїздів, пішохідних переходів, під'їзд до зупинок маршрутних транспортних засобів і від'їзд від них. Рушання від тротуару (узбіччя). Розгін до найвищої передачі і перехід до найнижчої. Рух з різною швидкістю, зупинка. Рух у транспортному потоці з низькою та високою інтенсивністю руху. Об'їзд, обгін, зустрічний роз'їзд. Маневрування в умовах обмеженого проїзду. Зупинка і рушання з місця на підйомі. Проїзд перехресть, залізничних переїздів.

Тема 6. Керування автопоїздом (автомобілем-тягачем з причепом) у складних дорожніх умовах: 1 год.

Рух на автомобільній дорозі за межами населених пунктів. Проїзд залізничних переїздів, небезпечних поворотів. Рух на крутих спусках і підйомах, зупинка і рушання з місця. Переміщення буксируючого транспортного засобу із слизької ділянки автомобільної дороги, повільне рушання з місця без використання і з використанням підручних засобів (грунт, пісок, гілки тощо). Керування автопоїздом (автомобілем-тягачем з причепом) на слизькій ділянці автомобільної дороги. Стабілізація автопоїзда (автомобіля-тягача з причепом) під час заносу. Поривчасте і ступінчасте гальмування на слизькій ділянці автомобільної дороги.

Тема 7. Удосконалення навичок керування автопоїздом (автомобілем-тягачем з причепом): 1 год.

Маневрування. Розгін, термінове гальмування і маневрування на слизькій ділянці автомобільної дороги. Прийоми керування під час заносу. Удосконалення навичок маневрування в умовах обмеженого проїзду, заднім ходом. Складне і екстрене маневрування. Терміновий розгін і гальмування. Рух і маневрування у транспортному потоці з низькою та високою інтенсивністю руху. Взаємодія з пішоходами та іншими учасниками дорожнього руху. Маневрування, об'їзд, обгін, зупинка, рушання з місця зупинки чи стоянки. Проїзд регульованих і нерегульованих перехресть, залізничних переїздів, зупинок маршрутних транспортних засобів. Уміння керуватися дорожніми знаками і розміткою. Прогнозування розвитку дорожньої ситуації, дії водія транспортного засобу щодо запобігання її виникненню. Прийоми економічного керування автопоїздом, (автомобілем-тягачем з причепом) (повільне рушання з місця, енергійний розгін, вибір оптимальної швидкості руху і передачі, прогнозування характеру руху транспортного потоку, використання сили інерції). Контраварійна підготовка. Об'їзд перешкоди. Дії водія транспортного засобу в разі засліплення зустрічним світлом фар, під час заносу автопоїзда (автомобіля-тягача з причепом). Маневрування. “Затишний під'їзд” до терміналу для приймання електронних платіжних засобів. Екстрене гальмування. Вимоги до керування автопоїздом (автомобілем-тягачем з причепом) з метою його стабілізації під час заносу. Переривчасте і ступінчасте гальмування при різному ступені прилягання коліс до автомобільної дороги.

2. Навчальний розділ “Спеціальні положення стосовно категорій BE, CE, C1E, D1E”.

Розподіл навчальних годин за темами

Таблиця 7

Найменування тем	Кількість навчальних годин практичного навчання	
	підготовка	перепідготовка
1.Запобіжні заходи	1	1
2.Фактори безпеки	1	1
Разом	2	2

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

навчання з практичного керування водіїв транспортних засобів категорій А, А1, В1

І. Робочий навчальний план

Зміст навчального матеріалу	Кількість навчальних годин
Навчальні розділи практичного модуля	
Практичне керування транспортними засобами категорії А, А1, В1	17
Спеціальні положення стосовно транспортних засобів категорій А, А1	3
Практичний іспит	0,5
Разом	20,5 (17,5 - для категорії В1)

ІІ. Типова тематична програма

Практичний модуль програми

1. Навчальний розділ “Практичне керування транспортними засобами категорій А, А1, В1”.

Розподіл навчальних годин за темами

Таблиця 1

Найменування тем	Кількість навчальних годин
Системи керування транспортним засобом і сигналізації	1
Підготовка до виїзду. Рух з невеликою швидкістю	1
Рух з різною швидкістю	1
Рух із зміною напрямку	1
Маневрування в умовах обмеженого проїзду	3
Керування транспортним засобом за межами населеного пункту	5
Керування транспортним засобом у межах населеного пункту	5
Разом	17

Системи керування транспортним засобом і сигналізації:

Посадка водія в транспортний засіб, положення водія транспортного засобу за кермом, вихід з транспортного засобу. Розташування системи керування, сигналізації та контрольно-вимірювальних приладів. Початок руху, переключення передач і гальмування (за непрацюючого двигуна). Регулювання дзеркал. Підготовка двигуна до запуску, запуск та зупинка двигуна. Прогрівання двигуна, спостереження за показаннями контрольно-вимірювальних приладів. Рушання з місця, переключення передач у висхідному і низхідному порядку (з працюючим двигуном і піднятим ведучим колесом), поставлення важеля переключення передач у висхідну позицію. Запобіжні заходи під час виходу з транспортного засобу.

Підготовка до виїзду. Рух з невеликою швидкістю:

Контрольний огляд транспортного засобу перед виїздом, запуск та прогрівання двигуна. Повільне рушання з місця, рух по прямій на першій передачі. Підтримання заданої частоти обертів колінчатого валу двигуна. Збереження рівноваги, гальмування та зупинка транспортного засобу. Демонстрація здатності до безпечної їзди з дотриманням таких вимог: регулювання захисного спорядження, такого як рукавиці, спеціальне взуття, захисний одяг і шолом безпеки. Вибіркова перевірка стану шин, гальм, рульового керування, перемикача аварійної зупинки двигуна (за наявності), ланцюга, рівня масла, фар, світловідбивачів, покажчиків повороту та звукового попереджувального сигналу.

Рух з різною швидкістю:

Рух по прямій. Регулювання швидкості руху шляхом зміни режиму роботи двигуна. Вибір місця зупинки транспортного засобу. Зупинка двигуна. Поставлення важеля перемикачання передач у висхідну позицію. Рушання з місця, розгін. Перемикачання передач у висхідному і низхідному порядку. Рушання з місця, послідовне перемикачання передач, увімкнення сигналів повороту, зупинка транспортного засобу у визначеному місці. Постановка мопеда, моторолера, мотоцикла, квадро- і трицикла на підставку та зняття з неї, переміщення його без допомоги двигуна, йдучи поряд. Постановка мопеда, моторолера, квадро- і трицикла на стоянку, мотоцикла на підставці на стоянку. Виконання щонайменше двох маневрів на підвищеній швидкості, з яких один маневр - на другій або третій передачі із швидкістю 30 кілометрів на годину і один - уникнення перешкоди - із швидкістю щонайменше 50 кілометрів на годину. Гальмування: необхідно виконати щонайменше дві вправи з гальмування, зокрема аварійне гальмування на мінімальній швидкості 50 кілометрів на годину.

Рух із зміною напрямку:

Увімкнення сигналів повороту під час зміни напрямку руху. Рушання з місця, розгін, повороти праворуч, ліворуч на кільцевому маршруті. Рушання з місця, послідовне перемикачання передач. Гальмування двигуном та гальмами. Екстрене гальмування. Зупинка транспортного засобу у визначеному місці.

Маневрування в умовах обмеженого проїзду:

Проїзд по "колу". Проїзд по "габаритному коридору", "вісімці", "коліній дошці" з прямолінійного руху і з попередні поворотами праворуч, ліворуч. Проїзд перехрестя прямо, з поворотом праворуч та розворотом. Одночасний проїзд перехрестя трьома транспортними засобами в різних напрямках. Проїзд по "габаритному коридору", "колу", "вісімці", "коліній дошці", "зміїці", зокрема послідовно з Х-подібного перехрестя, і зупинка транспортного засобу на стоп-лінії. "Затишний під'їзд" до терміналу для приймання електронних платіжних засобів.

Керування транспортним засобом за межами населеного пункту:

Рух у транспортному потоці, виїзд на другорядну автомобільну дорогу. Виїзд з другорядної автомобільної дороги на головну. Проїзд перехрещення автомобільних доріг на різних рівнях. Рух на крутих поворотах, підйомах, спусках, мостах, шляхопроводах, у тунелях. Обгін, зустрічний роз'їзд у місцях звуження автомобільної дороги. Зустрічний роз'їзд на поворотах. Проїзд залізничних переїздів, населених пунктів, зупинок

маршрутних транспортних засобів. Рух на підйомах і спусках, зупинка, поновлення руху. Повороти і розвороти. Екстрене гальмування.

Керування транспортним засобом у межах населеного пункту:

Виїзд на автомобільну дорогу. Зупинка біля тротуару і початок руху. Рух у транспортному потоці. Маневрування, об'їзд та обгін транспортних засобів. Обгін/випередження: обгін інших транспортних засобів (за наявності можливості). Рух уздовж перешкод, наприклад припаркованих автомобілів. Дії в ситуації, коли обгін виконують інші транспортні засоби (залежно від обстановки). Проїзд пішохідних переходів, зупинок маршрутних транспортних засобів. Зупинка біля тротуару між іншими транспортними засобами. Рух на автомобільних дорогах з одностороннім рухом, по кільцевому маршруту з об'їздом транспортних засобів, що не рухаються. Рух з дотриманням безпечної дистанції, зустрічний роз'їзд на вузьких ділянках автомобільної дороги, обгін, зупинка на узбіччі, поновлення руху. Розвороти, рух через мости, шляхопроводи, тунелі. Проїзд складних регульованих перехресть, зокрема у транспортному потоці, повороти і розвороти на перехресті. Особливі ділянки доріг (за наявності): перехрестя з круговим рухом. Залізничні переїзди. Трамвайні/ автобусні зупинки. Пішохідні переходи. Рух на затяжних підйомах і спусках. Тунелі.

2. Навчальний розділ “Спеціальні положення стосовно категорій А, А1”.

Розподіл навчальних годин за темами

Таблиця 2

Найменування тем	Кількість навчальних годин
Використання захисного спорядження	1
Видимість	1
Механічні аспекти	1
Разом	3
Використання захисного спорядження: рукавиць, бутсів, захисного одягу, шолому.	
Видимість: мотоцикли, моторолери, мопеди, квадро- і трицикли для інших учасників дорожнього руху. Фактори ризику, що стосуються різних дорожніх умов, з додатковою увагою до слизьких частин, таких як зливні кришки, дорожньої розмітки - лінії, стрілки, трамвайні колії.	
Механічні аспекти, що стосуються безпеки на дорозі, з додатковою увагою до важеля аварійної зупинки, рівня масла і ланцюга.	

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

навчання з практичного керування водіїв транспортних засобів категорій В, С, С1, D1, D

I. Типовий навчальний план

Зміст навчального матеріалу	Кількість навчальних годин
Навчальні розділи практичного модуля	
Практичне керування транспортними засобами категорій В, С, С1, D1	
Спеціальні положення стосовно транспортних засобів категорій С, С1, D1	3
Практичний іспит	0,5
Разом	20,5 (17,5 - для категорії В1)

II. Типова тематична програма

Практичний модуль програми

1. Навчальний розділ “Практичне керування транспортними засобами категорій В, С, С1, D1”.

Розподіл навчальних годин за темами

Таблиця 1

Найменування тем	Кількість навчальних годин
Основи керування транспортним засобом (дозволено проведення на тренажерах (за наявності))	1
Керування транспортним засобом на майданчику	2
Керування транспортним засобом на автомобільних дорогах з низькою інтенсивністю руху	2
Керування транспортним засобом на автомобільній дорозі з високою інтенсивністю руху	2
Керування транспортним засобом в особливих умовах	5
Удосконалення навичок керування транспортним засобом	5
Разом	17

Тема 1, 1 год. Основи керування транспортним засобом:

Посадка водія в транспортний засіб. Ознайомлення із системами керування і сигналізації, контрольно-вимірювальними приладами. Правильне положення рук на рульовому колесі та ніг на педалях. Відрегулювання сидіння таким чином, щоб положення водія сидячи було правильне. Відрегулювання дзеркала заднього виду, ременів безпеки, підголівників (за наявності). Перевірка того, чи зачинені двері. Вибіркова перевірка стану шин, рульового керування, гальм, рідин (моторної оливи, охолоджувальної рідини, рідини склоомивача тощо), фар, світловідбивачів, покажчиків повороту та звукового попереджувального сигналу. Перевірка гальмової системи з підсилювачем та системи рульового керування з підсилювачем, перевірка стану коліс, гайок кріплення коліс, брызговики, вітрового скла, вікон і склоочисників, рідин, перевірка та використання панелі приладів, зокрема реєструвальної апаратури. Запуск двигуна. Спостереження за показаннями контрольно-вимірювальних приладів. Прийоми керування транспортним засобом. Рушання з місця, рух по прямій з перемиканням передач у висхідному і низхідному порядку. Регулювання швидкості руху. Повороти праворуч, ліворуч, гальмування, зупинка. Повороти керма праворуч, ліворуч двома руками, зокрема “перехопленням”, правою або лівою рукою, збільшення кількості поворотів керма. Взаємодія систем керування перед початком руху, під час руху на різних передачах з розворотами, поворотами, повільне і термінове гальмування, зупинка. Рух заднім ходом. Розвороти в умовах необмеженого і обмеженого проїзду. Зупинка і стоянка.

Тема 2, 2 год. Керування транспортним засобом на майданчику:

Підготовка до виїзду. Контрольний огляд транспортного засобу. Запуск двигуна, перевірка показань контрольно-вимірювальних приладів. Рушання з місця. Рух з невеликою швидкістю. Рух з перемиканням передач у висхідному і низхідному порядку. Зупинка. Рух заднім ходом по прямій або з поворотом праворуч або ліворуч з дотриманням правильної смуги руху. Розворот транспортного засобу з використанням передньої та задньої передач. Рух з різною швидкістю. Рух по прямій з перемиканням передач. Розгін. Перемикання передач у висхідному і низхідному порядку. Перемикання на нижчу передачу без дотримання послідовності виконання різних видів гальмування (повільне, екстрене, переривчасте). Рух у різних напрямках. Повороти праворуч, ліворуч. Рух між перешкодами з поворотами праворуч, ліворуч. Рух заднім ходом з використанням різних способів стеження за дорогою (через заднє або бокове вікно, відкриті двері кабіни, за допомогою дзеркал заднього виду). Рух заднім ходом з поворотами праворуч, ліворуч в умовах необмеженого і обмеженого проїзду. Рух заднім ходом уздовж стіни, зупинка. Від’їзд від стіни. Рух заднім ходом угору. Виїзд на естакаду і з’їзд з неї переднім і заднім ходом. Зупинка під час руху переднім і заднім ходом, під кутом 45 о, 90 о, між двома транспортними засобами, розташованими на стоянці, узбіччі, перед стоп-лінією, біля визначеного орієнтира, дорожнього знака. Маневрування в умовах обмеженого проїзду. Рух по “коліній дошці” переднім і заднім ходом. Поставлення транспортного засобу на

стоянку, у бокс. Рух по “габаритному тунелю”. Рух по “вісімці”, “змійкою”, переднім ходом. В’їзд до “габаритного дворику” прямо і з поворотом, маневрування та виїзд з нього. Зупинка під час руху переднім і заднім ходом біля умовного тротуару, між двома транспортними засобами, розташованими на стоянці, узбіччі, перед стоп-лінією, біля визначеного орієнтира, дорожнього знака. Рух на ділянках, де створені небезпечні умови (залізничний переїзд без шлагбаума і з шлагбаумом, перехрестя, зупинка маршрутних транспортних засобів, раптова поява пішохода тощо). Рушання з місця, розгін і перемикання передач у висхідному і низхідному порядку, зупинка. Рух прямо, по “вісімці”, маневрування в умовах обмеженого проїзду, повороти, розвороти, зупинка у визначеному місці. Маневрування заднім ходом, в’їзд у бокс. Проїзд регульованих і нерегульованих перехресть, залізничних переїздів. Об’їзд, обгін, зустрічний роз’їзд. Паркування (всі види).

Тема 3 , 2 год. Керування транспортним засобом на автомобільних дорогах з низькою інтенсивністю руху:

Рух по прямій з дотриманням безпечної дистанції та необхідної швидкості. Зупинка на узбіччі та відновлення руху. Проїзд перехресть прямо, з поворотом праворуч, ліворуч. Рух автомобільними дорогами з обмеженою видимістю, підйомами і спусками. Зупинка і рушання з місця. Рух на мостах, шляхопроводах, у тунелях. Проїзд залізничних переїздів із шлагбаумом і без шлагбаума. Об’їзд, обгін, зустрічний роз’їзд. Прийоми маневрування на автозаправній станції. Керування транспортним засобом у межах населеного пункту. Рух у транспортному потоці. Маневрування під час руху на автомобільній дорозі з багаторядним рухом. Об’їзд, обгін з дотриманням безпечних дистанцій та інтервалу. Проїзд пішохідних переходів, зупинок маршрутних транспортних засобів. Зупинка біля тротуару і початок руху. Виїзд з другорядної автомобільної дороги. Зустрічний роз’їзд на вузьких ділянках автомобільної дороги. Проїзд Т-, V-, Х-подібних перехресть прямо, з поворотами праворуч, ліворуч. Проїзд майданів. Рух автомобільною дорогою з трамвайною колією, повороти праворуч, ліворуч і розворот. Подолання перешкод під час руху переднім і заднім ходом поперемінно передніми та задніми колесами на спуску, сідловині із зупинкою у впадині поперемінно передніми та задніми колесами без гальмування, виїзд на “клин” передніми колесами і зупинка на вершині (дві - три секунди).

Тема 4 , 2 год. Керування транспортним засобом на автомобільній дорозі з високою інтенсивністю руху:

Рух у транспортному потоці, з’їзд на другорядну автомобільну дорогу. Виїзд з другорядної автомобільної дороги на головну. Рух на естакадах, закруглених ділянках автомобільної дороги, віражах, підйомах і спусках, мостах, шляхопроводах, у тунелях. Обгін, зустрічний роз’їзд на ділянках звуження автомобільної дороги. Зустрічний роз’їзд на поворотах. Проїзд залізничних переїздів, населених пунктів і зупинок маршрутних транспортних засобів у їх межах. Виїзд на автомобільну дорогу в межах населених пунктів. Зупинка біля тротуару і початок руху. Рух у транспортному потоці. Обгін/випередження: обгін інших транспортних засобів (якщо можливо), рух уздовж перешкод (припаркованих автомобілів, дії в ситуації, коли обгін виконують інші транспортні засоби (залежно від обстановки). Проїзд пішохідних переходів, зупинок маршрутних транспортних засобів. Зупинка біля тротуару. Паркування транспортного засобу та залишення місця для паркування (паркування паралельно, діагонально або перпендикулярно, переднім або заднім ходом, на рівній поверхні, підйомі або спуску). Рух автомобільними дорогами з одностороннім рухом. Розвороти на автомобільній дорозі, шляхопроводі, у тунелі. Проїзд складних регульованих і нерегульованих перехресть. Проїзд перехресть у транспортному потоці, повороти праворуч, ліворуч і розвороти на перехресті. Рушання від тротуару (узбіччя). Розгін до найвищої передачі і перехід до найнижчої. Рух з різною швидкістю, зупинка. Керування транспортним засобом на автомобільній дорозі з низькою та високою інтенсивністю руху. Обгін, об’їзд, зустрічний роз’їзд. Маневрування в умовах обмеженого проїзду. Зупинка і рушання з місця на підйомах. Проїзд перехресть, залізничних переїздів.

Тема 6 , 5 год. Керування транспортним засобом в особливих умовах:

Керування транспортним засобом в умовах бездоріжжя. Виїзд на ґрунтову дорогу. Рух на об'їзних шляхах, зустрічний роз'їзд. Рух на крутих поворотах, підйомах і спусках, засніжених, лісових та інших дорогах. Керування транспортним засобом у темну пору доби. Виїзд на автомобільну дорогу із штучним освітленням та без нього. Користування світловими приладами. Дії водія транспортного засобу в разі засліплення зустрічним світлом фар. Буксирування транспортного засобу. Зчеплення транспортних засобів жорсткою і гнучкою зчіпкою з дотриманням вимог безпеки. Перевірка надійності зчеплення. Буксирування транспортного засобу по прямій, на поворотах, підйомах і спусках. Зупинка біля тротуару (на узбіччі). В'їзд у ворота, відчеплення транспортного засобу. Керування в такий спосіб, який забезпечує безпеку та скорочує споживання пального та викидів під час збільшення і зменшення швидкості руху на спусках і підйомах, у разі потреби шляхом вибору передач.

Тема 7, 5 год. Удосконалення навичок керування транспортним засобом:

Маневрування в умовах обмеженого проїзду, заднім ходом. Складне та екстрене маневрування. Терміновий розгін і гальмування. Маневрування на автомобільній дорозі з інтенсивним рухом. Взаємодія з пішоходами та іншими учасниками дорожнього руху. Маневрування, об'їзд, обгін, зупинка, початок руху. Керування транспортним засобом з причепом, маса якого не перевищує 750 кілограмів. Уміння керуватися дорожніми знаками і розміткою. Прогнозування розвитку дорожньої ситуації, дії водія транспортного засобу щодо запобігання її виникненню. Прийоми керування транспортним засобом (повільне рушення з місця, терміновий розгін, вибір оптимальної швидкості руху і передачі, прогнозування характеру руху транспортного потоку, використання сили інерції). Контраварійна підготовка. Розгін, термінове гальмування і маневрування на слизькій ділянці автомобільної дороги. Вимоги до керування транспортним засобом з метою його стабілізації під час заносу малої та середньої амплітуди, критичного, екстреного і ритмічного заносу. Об'їзд перешкоди. Маневрування. “Затишний під'їзд” до терміналу для приймання електронних платіжних засобів. Екстрене гальмування. Безпечне розташування транспортного засобу для завантаження/розвантаження біля вантажної естакади/платформи або подібного пристрою.

2. Навчальний розділ “Спеціальні положення стосовно категорій C, C1, D1”.

Розподіл навчальних годин за темами

Таблиця 2

Найменування тем	Кількість навчальних годин
Запобіжні заходи	1
Фактори безпеки	2
Разом	3

Тема 1, 1 год. Запобіжні заходи:

Правила щодо годин керування і періодів відпочинку; використання реєструвальної апаратури. Заходи, яких слід вжити під час зняття та заміни коліс. Правила щодо мас та габаритів транспортних засобів; правила щодо обмежувачів швидкості. Перешкоди, які обмежують зону видимості, спричинені характеристиками транспортних засобів. Читання карти автомобільних доріг, планування маршрутів, зокрема використання електронних навігаційних систем (не обов'язково).

Тема 1, 2 год. Фактори безпеки:

Фактори, які належать до завантаження транспортних засобів: контроль (розміщення і закріплення вантажу), кузов, тенти, двері вантажного відсіку, завантажувальний механізм (за наявності), замки кабіни (за наявності), спосіб завантаження, закріплення вантажу, труднощі з різними видами вантажів (наприклад, рідина, підвісні вантажі), завантаження та розвантаження і використання навантажувального обладнання.

Голова кооперативу

Б.Сухорученко